

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Poßítne perfectum dominium in solidum inter duos inveniri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Peculiares circumstantia, quibus jus nostrum subditur iuri divino.

auferre, ablatamque alteri dare, aut etiam destruere, modò ejus loco aliam illi tribuat, quod tamen homines in rebus quæ in aliorum potestate sunt, facere nequeunt; nec enim Petrus à Paulo equum auferre aut agrum potest, & dare alteri, quantumvis alium æquè bonum illius loco substituat. Hanc item numero gratiam, quam tanquam mercedem habet Petrus vel Angelus, potest sine illius injuriâ Deus simul Paulo dare, aut alteri Angelo, in eodem vel diverso loco-existenti. Quod similiter de lumine gloriæ, & ipsâ etiam visione dici potest, si duo intelligere per eundem actum, seu qualitatem queant.

III.
Non rectè quidam dominium in solidum accipiunt.

Ut autem vitetur quæstio de nomine, statendum inprimis est, quid per dominium in solidum intelligatur: nonnulli siquidem, ut dominium in solidum penes duos aut plures reperiri posse defendant, in eo hoc dominium situm esse affirmant, ut quoties Petrus & Paulus ita equum exempli gratiâ, aut aliud quidpiam possident, ut alternis tantùm diebus singuli uti plene illo possint, altero non inturbante, hodie scilicet Petrus, cras Paulus, & sic deinceps: quid enim verè, hoc modo duobus donari equum, ut plenus ejus usus alternis solummodò diebus, septimanis, aut mensibus, cuique per vices competat? In hoc ergo casu dicunt, dominium ejusdem rei in solidum in duobus inveniri.

IV.
Dominium duobus alternatim competere posse nullus negat.

At sanè hoc non est dominium in solidum, de quo disputant Scholastici; ejusdem enim rei dominium duobus hoc modo alternatim competere posse nullus negat, cum tamen ex Theologis plerique, & Iurista ad unum omnes, negent posse dominium in solidum penes duos consistere. Sic apud nationes quædam in more positum videmus, ut duo alternatim exercitui cum potestate præsent, & unus hodie, cras alius Imperatoris munere fungatur, plenumque imperium obtineat. Sic nihil in veteri testamento frequentius, quam Polygamia, seu ut duæ, vel plures uxores in eundem maritum jus modo dicto acquirerent: quod, cum Theologos illos & Iuristas latere non potuerit, nunquam dominium in solidum negassent, si in sensu horum Recentiorum illud accepissent, & æternum hujuscemodi jus ac potestatem, dominium in solidum esse existimassent.

Varij alterni domini juris excepta.

V.
In quo situm sit dominium in solidum, ut de eo disputant Auctores.

Dominium itaque in solidum, ut de eo in præsententi disputant Theologi, est plena & perfecta potestas de re aliquâ disponendi in ordine ad omnes ejus usus & effectus; hoc enim sonat vox *Solidum*, perfectum scilicet & integrum, & non ad aliquos tantum, sed ad omnes rei usus extensum, ut nimirum illam totam alienare pro libito, vendero, destruere, & id genus alia, citra cuiusquam injuriam possit, plenèque illam sibi arrogare, & in suum commodum, nullo inturbante convertere. Hoc ergo sensu de eo deinceps, hujus decursu disputationis loquemur.

VI.
Aliud est, duos habere ejusdem rei dominium, aliud habere dominium ejus in solidum.

Ex his patet responsio ad casum à quibusdam hic propositum, in quo aiunt ejusdem rei penes duos esse dominium in solidum; quando scilicet duorum frumentum (idem est de vino, oleo, & similibus) ita permixtum est, ut unum ab alio discerni nequeat. In hoc tamen casu dico, quamvis uterque totius illius cumuli frumenti sit dominus, ut non semel in jure habetur, in Institutionibus de rerum divisionibus, §. *si duorum*, §. *si frumentum*, & aliis locis: dico, inquam, neutrum esse dominium illius in solidum; hæc enim duo sunt diversissima, duos nimirum esse ejusdem rei dominos, & dominos ipsius in soli-

dum; si enim duo communibus impensis equum emerent, uterque esset equi illius dominus, neuter tamen in solidum, sed ambo inter se laborem equi & utilitatem partiri deberent, & quisque sibi invicem in ejus usu suas vices permittere.

Eodem modo in præsententi, licet uterque sit dominus totius illius frumenti, ita stantibus legibus ad confusionem vitandum, quia neuter quodnam frumentum in eo cumulo sit suum, discernere potest, nec unum ab alio distinguere, (contrarium existimarem de Angelis) neuter tamen est illius dominus in solidum. Quare potest ulterius, altero etiam invito, mediam frumenti illius partem consumere, vendere &c. hinc enim nullum sequeretur justum inter eos dissidium, cum quisque suo jure utatur, neuter tamen totum frumentum in suos posset usus convertere, alter enim jure obsisteret, & suam in eo sibi partem vendicaret. Neuter ergo est illius dominus in solidum.

VII.
Quid in hoc casu agere uterque alicuius dominium possit.

SECTIO SECUNDA.

Positne perfectum dominium in solidum inter duos inveniri.

QUÆSTIO est, utrùm res eadem ita ad duos vel plures spectare possit, ut quisque de eâ plenè disponere, & in suos usus integrè convertere possit, totamque sibi, citra cuiusquam injuriam, arrogare.

Prima sententia est negativa: ita Juristæ omnes, habeturque in variis legibus, in quibus tanquam regula juris statuitur, dominium ejusdem rei in solidum penes duos esse simul non posse: hoc traditur lege si cerdè, §. *si duobus*, §. *Ex contrario*: ff. *De acquirenda possessione*. Hanc etiam sententiam sequitur P. Vasquez To. 1. in 3. partem, Disp. 8. cap. 4. & Disp. 87. cap. 6. & plurimi ex Theologis. Ratio est, quia sic daretur bellum justum ab utraque parte.

Secunda sententia affirmat dominium ejusdem rei in solidum, quamvis diuturno tempore in duobus persistere nequeat, ob rationem proximè allatam, justum scilicet utrimque dissidium; nil tamen obstare asserit, quo minùs unico instante inter duos reperitur. Imò hoc de facto contingere docent hujus sententiæ Auctores, quoties unus alteri rem aliquam donat; in instanti enim donationis, inquit, res simul & donantis est, & accipientis: ita P. Hurtado, Disp. 12. de Incarn. sect. 5. Card. de Lugo, Disp. 3. de Incarn. sect. 1. num. 15. & de Jure & Just. d. 2. sect. 2. Arriaga 1. p. d. 30. sect. 2. sub. 2. initio: Waddingus d. 11. de Incarn. dub. 4. & alii nonnulli ex Recentioribus.

Dico primò: probabilius mihi videtur, duos vel plures posse divinitus ejusdem rei esse in solidum dominos. Ratio est: si enim Deus equum aut librum, quem Petrus habet Leodii, multiplicet, ac det Paulo Romæ, uterque ex æquo possessor videtur & dominus illius equi, vel libri, usque pro libito uti posse.

Nec in hoc casu ullum videtur periculum rationabilis discordiæ, aut belli justi; cum enim res sic multiplicata, sit virtualiter duplex, nullus usus Petri impedit usum Pauli, nec è contrâ, sic circumliber quippe in duobus locis constitutus, ad diversissimos, imò secundum se contradictorios usus sufficeret, ut ostendi Disp. 35. Phyl. sect. 5. unde perinde

I.
Stans qui

II.
Prima sententia versus negat dominium in solidum.

III.
Secunda sententia docet, dominium in solidum per uno instante non repugnare.

IV.
Nil videtur, duos vel plures divinitus esse ejusdem rei dominos in solidum.

V.
Res in duobus locis constituta, cum sit circumliber duplex, non potest esse causa dissidii.

perinde esset Paulo Romæ, ac si Petrus equum illum, aut librum, non haberet Leodii. Conf. quidni possit Deus, ut suprâ etiam ex aliâ occasione dixi, eandem numero gratiam, vel habitum aliquem naturalem, aut supernaturalem, dare duobus Angelis, loco inter se diffisis; tunc enim uti illis uterque posset ad omnes usus, ad quos jus ejus & dominium se extendit. Unde licet etiam quis eos fingeret inter se penetrari, nullum quoad hoc foret justæ dissensionis periculum.

VI. Dico secundò: in quibusdam etiam rebus, naturaliter dari potest dominium in solidum nec unius tantum instantis, sed temporis diuturni. Ponamus exempli gratiâ, hominem aliquem à duobus, vel pluribus, non per modum unius, sed disparatè se habentibus, & fortasse insciis, conduci, justamque à singulis accipere mercedem, ut statuto tempore eat Roman: in hoc casu, omnes ad illud iter Romanum, & ad hanc hominis istius operam jus habent, & dominium in solidum; ita ut si alii omnes præter unum, stipendium suum reciperent, nihilo tamen secius ire teneretur: quod manifesto indicio est, eum omnibus in solidum obstringi. Hic tamen, ut constat, nullum est justæ belli, aut discordiæ periculum, cum ex unâ parte, omnium voluntates eodem tendant, & in iter illud certo tempore faciendum conspirant, nec sibi ullâ ratione sunt impedimento: altunde verò iter illud unicuique est æquè proficuum, ac si in gratiam illius unius fuisset susceptum. Idem est de duce viæ, Præceptore, & similibus, quorum opera alicui unâ cum aliis æquè utilis est, ac si illi soli impenderetur.

VII. Dico tertio: in iis rebus, quarum usus & utilitas est divisibilis, reperiri in duobus, longo saltem tempore, non potest dominium in solidum: ita omnes, tum Theologi, tum Jurista. Ratio est, sic enim seclusâ ignorantia, dari posset rationabilis inter duos dissensio, & bellum justum ab utraq; parte, quod tamen omnes magnum censent inconveniens. Sequela verò probatur; ponamus enim Petrum & Paulum esse dominos hoc modo in solidum, & plenè possidere eundem equum, aut ovem: fieri potest ut uterque eodem tempore exercere hoc suum dominium statueret, & Petrus uti illo equo vellet ad colendam terram, Paulus ad iter faciendum; Petrus eum vendere intenderet, Paulus retinere; Petrus occidere ovem suam, Paulus suam servare etiamnum cuperet, & sic de cæteris, adeoque dum suum quisque jus tuctur, jure sibi invicem obstant, ac licitam utrinque litigandi ansam sumunt, justique, ut aiunt, belli occasionem.

VIII. Dico quartò: non pro longo tantum tempore, sed nec pro unico instante dari inter duos potest dominium ejusdem rei in solidum. Hæc conclusio contra eos statuitur (inter quos est P. Arriaga hic, d. 3. sect. 2. sub. 2. initio, & sect. 5.) qui asserunt, uno instante, instante scilicet donationis, dominium ejusdem rei in solidum penes duos & posse, & de facto semper existere, donantem scilicet, & donatarium; in illo enim, inquit, instante esse nequit periculum discordiæ, aut belli justæ, cum tunc dissentire inter se eorum voluntates non possint; Petrus enim habet voluntatem dandi equum, Paulus accipiendi, sicque in idem uterque conspirat.

IX. Sed contra: nil enim vetat, quo minus illo instante velit Petrus equum dare Paulo, & nihilominus eodem instante aliquid circa equum illum velit, quod Paulus nolit: imò potest simul velle

illum dare, & retinere physicè; dare enim aliquid, est jus alteri conferre, seu potestatem moralem eo utendi, ita ut de illo disponendo, nemini censeatur facere injuriam: quo non obstante, velle potest rem illam physicè retinere, vel aliud circa eam agere, quod Paulus rationabiliter fieri nollet. Angelus saltem respectu alterius Angeli quid simile facere posset, cum operari queat instantaneè.

Secundò probatur: si non repugnet, duos pro uno instante esse dominos ejusdem rei in solidum, ergo poterit Deus in instante A, duobus hominibus rem eandem, librum scilicet, vel equum dare, eosque in instante illo donationis constitutere illius dominos in solidum, quo tamen casu possent eorum voluntates discordare, ac dissidium circa rem illam inter ipsos oriri, & belli justæ occasio: ergo saltem dici univèrsim nequit, dominium in solidum ejusdem rei inter duos pro uno instante non repugnare.

Sed quia Auctores hujus sententiæ non ad unum tantum instans rem hanc, & controversiam de dominio in solidum referunt, sed ad unicum etiam actum dandi & accipiendi, momento inter duos exercitum, seu ad instans donationis, in hoc instans accuratius inquirendum, videndumque quo modo res hæc transigatur, & ad quem illo instante res donata spectet, dantem scilicet, an accipientem; si enim ex naturâ hujus pacti, seu contractus, ostendero ad alterum tantummodo rem illam spectare, ruit fundamentum, quo nituntur hi Recentiores ad probandum, eam in instante donationis ad utrumque pertinere. Unde præcipua sententiæ, dominium in solidum in instante donationis inter duos statuentis impugnatio pendet à sect. sequente.

SECTIO TERTIA.

Cujusnam rei in fit instante donationis, dantis, an accipientis.

DOCTRINA quidam recentiores acriter contendunt, rem instante donationis esse solius dantis, & nullo modo accipientis; in hujus enim potestatem in secundo tantum instante transire eam asserunt, in quo & donatarium rei datæ dominium acquirere aiunt, & donantem amittere: primo autem instante manifestum iis videtur, illius rei dominium esse penes donantem, exercet namque tunc actum domini, ergo illud tunc habet, exerceri enim non potest quod non est.

Dico tamen primò: res in instante donationis est accipientis, seu donatarii, isque non in secundo tantum, sed primo instante accipit illius dominium. Hæc conclusio statuitur contra secundam partem sententiæ, proximè proposita, quantum asserunt rem datam, in instante donationis non esse accipientis.

Probatur Conclusio primò: sicut Christus primo conceptionis instante fuit Rex omnium, ita potest Deus homini alicui puro, vel Angelo, regni alicujus, aut etiam totius Universi dominium largiri: sicut ergo Christus naturâ, ita alius ex liberâ Dei concessione posset primo productionis instante dominium rei alicujus accipere.

Confirmatur: eo instante quo sacerdotalis cuiquam dignitas confertur, est verè sacerdos, & tanquam tessera illius dignitatis character ei imprimitur,

donatarium esse dissensio voluntatum.

X. Si Deus duobus rem eandem donet, potest primo instante eorum voluntates discordare.

XI. Præcipua ratio contra dominium in solidum desumitur ex sectione sequente.

I. Prima sententia ait, rem instante donationis esse solius dantis.

II. Res in instante donationis est accipientis.

III. Ostenditur rem primò donationis instante esse accipientis.

IV.